

Andijon viloyati
Asaka tumani
4-umumta'lim maktabi
ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi
Abdulhamidova Manzura
Avazbekovnaning
“O'zbek tilini samarali o'qitish
metodikasi”
nomli taqdimoti

**•SO'ZLARNING SHAKL VA MA'NO MUNOSABATIGA
KO'RA TURLARI**

•OMONIMLAR

•SINONIMLAR

•ANTONIMLAR

•PARONIMLAR

OMONIMLAR

**Talaffuzi, yozilishi bir xil,
ammo anglatgan ma'nolari
har xil bo'lgan so'zlar**

SINONIMLAR

**Bir umumlashtiruvchi
ma'noga ega, ma'no
nozikliklari bilan
farqlanuvghi, yozilishi har
xil, ma'nosi bir xil bo'lgan
so'zlar.**

ANTONIMLAR

**Bir – biriga zid, ba'zan
qarama - qarshi ma'noni
bildiruvchi, ba'zan
umumlashtiruvchi,
chiziqcha bilan ajratib
yoziladigan so'zlar**

**Talaffuzi va ma'nosi bir –
biriga juda yaqin, ammo
ma'nolari farqli bo'lgan
so'zlar**

PARONIMLAR

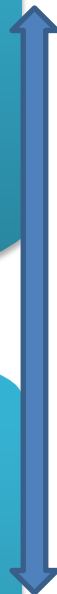
**So'zlarning shakl va ma'no
munosabatiga ko'ta turlari**

- **Shakli har xil bo'lsa ham, ma'nosi bir-biriga yaqin bo'lgan so'zlar**
- **Masalan: yuz, bet, aft, chehra, oraz...**
  - **Bir ma'noning bir necha so'z shakllarini orqali berilishi sinonimlarni yuzaga keltiradi.**
  - **Bir umumiy ma'nosi bilan o'zaro bog'lanuvchi so'zlar guruhi sinonimik qator deyiladi**
  - **Sinonimik qator ikki yoki undan ortiq so'zdan tashkil topadi.**
  - **Har bir sinonimik qatorda bir so'z asosiy so'z hisoblanadi.**

Sinonimlar uch xil bo'ladi

2. Frazeologik sinonimlar

1. Luf'aviy sinonimlar

3. Grammatik sinonimlar

“SO’Z BILIMDONI” O’YINI

O’YIN TEXNIKASI

O’qituvchi tomonidan ma’lum bir so’z aytiladi, oquvchilar esa o’sha so’zning ma’nodoshlarini topadilar. Eng ko’p so’z topgan o’quvchi rag’batlantiriladi

Masalan:

Do’st – o’rtoq,
oshna, birodar,
o’rtoq, ulfat;

Chiroyli - go’zal,
suluv, ko’rkam,
barno, dilbar

Q'yin texnikasi **“KIM EPCHIL-U, KIM CHAQQON” O'YINI**

1. Sinfni uch guruhga bo'lib olinadi

2. Matn o'qituvchi tomonidan video yoki audiyo shaklida o'qib eshittiriladi.

3. Matndan eng ko'p sinonim so'zlarni topgan jamoa aniqlanadi.

4. G'olib jamoa
Avstraliyada, ajoyib, yurt vakillari yashagan. Materikka kelgan

yevropaliklar bu yerning o'zgacha xalqini yovvoyi odamlar hisoblashgan. Chunki ularning davlati ham, uyi ham yo'q. Ular jamoa tarzida yashab, oziq-ovqatni ov orqali topishadi. Aborigenlar hayoti va turmush-tarzi bilan yaqindan tanishuv ularning yovvoyi emasligini ko'rsatadi. Aynan aborigenlar bumerang nomli o'roqsimon aqlli qurol o'ylab topishgan. Buni qarangki, otilgan qurol mo'ljalga olingan jonzotga tegmasa, yana aylanib

O'yin texnikasi:

O'quvchilar tomonidan
xattaxtada yoki o'tirgan holda
bajariladi.

Australiyada **ajoyib yurt** vakillari

yashagan. Materikka **kelgan**

bu yer

hisoblashgan. Chunki ularning
davlati ham, uyi ham yo'q. Ular
jamoat tarzida yashab, **ozuq-ovqatni**
ov orqali topishadi. Aborigenlar
hayoti va turmush-tarzi bilan
yaqindan tanishuv ularning yovvoyi
emasligini ko'rsatadi. Aynan
aborigenlar bumerang nomli
o'roqsimon **aqli** qurol o'ylab